

Nieuwsbrief 1 - April 2023

Jumelage De Bilt-Coesfeld

Met deze voor het eerst verschijnende nieuwsbrief wil het Jumelagebestuur van De Bilt relaties en belangstellenden informeren over agenda en actualiteit van de stedenband met Coesfeld. De Jumelage bestaat ruim veertig jaar en het palet van activiteiten gaat van de al dertigjarige traditie van scholenuitwisseling en gezamenlijke sportieve en culturele evenementen tot de vuurdoop vorig jaar van een gezamenlijk gevierde Vrijheidsdag, de aanleg van een Jumelagetuin bij Jagtlust en de aanstaande uitwisseling over klimaatinitiatieven. Over de jumelageactiviteiten wordt steeds verslag gedaan in onder meer De Vierklank. Nu ook via deze Nieuwsbrief met meldingen, nieuws en plannen. En met ruimte voor reacties.

Verkenning klimaatinitiatieven

Coesfeld op weg naar energieneutraliteit Een kleine delegatie van het Jumelagebestuur en de *Biltse Energie Neutrale Gemeenschap* (BENG!) heeft op 23 maart een verkennend bezoek gebracht aan de *Stadtwerke* van Coesfeld. Deze dynamische gemeentelijke onderneming levert gas, water en elektra aan de bewoners en bedrijven en beheert tevens de zwembaden en het glasvezelnetwerk. Het recent in samenwerking met de aanpalende gemeente Borken gebouwde windmolenpark levert inmiddels stroom aan 40.000 huishoudens. In combinatie met andere windmolens en zonnepanelen worden nu ca. 100.000 huishoudens en vrijwel alle ondernemingen van energie voorzien. Er wordt – aldus directeur Ron Kessler – net zoveel energie opgewekt als op dit moment gemiddeld binnen de gemeentegrenzen wordt verbruikt. En hoewel er uiteraard bij windstilte en bewolking stroom van het net moet worden gehaald, is daarmee een hoge mate van autonomie bereikt. “Allemaal te danken,” zo zegt klimaat-deskundige Johanna von Oy: “een uitgekende strategie op basis van (financiële) burgerparticipatie en zorgvuldige planning, die straks ook geothermie zal omvatten.” Het jumelagebestuur en BENG! bereiden een vervolfbezoek voor van een grotere delegatie om meer inzicht te verkrijgen in de bestuurlijke structuur, financiering, besluitvorming en burgerbetrokkenheid, die Coesfeld in Noordrijn-Westfalen de innovatieve voorsprong heeft verschaft, om op afzienbare termijn energieneutraal te worden. Gemeentelijke regie in een optimale symbiose van invloed van burgers en bedrijven en samenwerking met andere gemeenten lijkt de kern van het succes. Wordt vervolgd!

Berkelfestival Augustus

De Berkel is een riviertje dat van Billerbeck via Coesfeld naar Zutphen stroomt en ooit een belangrijke rol speelde in het handelsverkeer. De Duitse en Nederlandse gemeenten aan de Berkel vragen met een jaarlijks Berkelfestival aandacht voor de historie en de huidige functie van het riviertje voor landschap en natuur. Zo vinden van 13 tot 21 augustus dit jaar festiviteiten plaats in het kader van de “*Berkelsommer*” in Coesfeld. Biltse culturele organisaties zijn uitgenodigd zich te presenteren op de *Berkelbühne*. En eenieder kan het festival bezoeken. Te zijner tijd publiceren wij het programma op onze website, met onder meer een driejaarlijkse Kulturnacht plaats waar eveneens ruimte is voor participatie van Biltse kunstenaars en aanbieders van lokale producten.

WE VIEREN DE BERKEL!

Uitwisseling scholen in 2023

Op vrijdag 10 maart kwam een delegatie van het *Pius X Gymnasium* van onze partnerstad Coesfeld op werkbezoek bij *De Werkplaats* in Bilthoven. Beide scholen hebben sinds vorig jaar een uitwisselingsprogramma op verschillende niveaus. Zo komen er nu leraren en schoolleiding bij ons bezoek, later in het jaar vindt er een uitwisseling tussen de leerlingen plaats. Thema van de leerlingenuitwisseling is duurzaamheid op lokaal niveau. Leerlingen van het Nieuwe Lyceum in Bilthoven en van het Heriberg Gymnasium in Coesfeld hebben samen een driedaags programma vanaf 27 maart waarin De Bilt, Düsseldorf en Utrecht worden bezocht. De Patioschool zal als vanouds in het voorjaar een werkweek in Coesfeld doorbrengen en ook de Aeres Mavo heeft plannen.

Overige uitwisselingen 2023

Op 3 juni a.s. zullen journalisten van Die Allgemeine Zeitung, lokale Coesfeldse krant een bezoek brengen aan De Bilt en vertegenwoordigers ontmoeten van media in De Bilt en de regio. Studenten van het Heriburg Gymnasium hebben in januari al een *stage* van twee weken gedaan bij de Julianaschool en de Patioschool. Onderdak kregen ze bij ouders van leerlingen. Behalve de traditionele *golfcompetitie* om een wisselbeker die dit jaar in Coesfeld zal plaatsvinden worden er onder meer uitwisselingen voorzien of overwogen van *De Huzaar (Dartsvereniging)*, *Tennisclub De Bilt*, *FC De Bilt*, *Groei & Bloei* en *de Voedselbank*. Een optreden van de *Koninklijke Biltse Harmonie* in Coesfeld in 2024 is in kannen en kruiken. Coesfeld zoekt voorts kandidaten voor uitwisseling op het gebied van jeugdwerk en volleybal.

Planvorming Jumelagebesturen

De jumelagebesturen van de partnersteden De Bilt en Coesfeld stroomlijnen hun actieplannen met het oog op meerjarenafspraken en jaarlijkse werkplannen. Nu beide besturen op wat grotere afstand van de politiek functioneren gaat het Jumelagebestuur van De Bilt, met inachtneming van adviezen van de Stichtingsraad wensen en verwachtingen peilen bij de gemeenteraadsfracties en belanghebbende partijen. Een goede afstemming van uitwisselingsmomenten en directe communicatie middels een nieuwsbrief en andere media wordt voorzien ter vergroting van de bekendheid en het draagvlak.

Aanmelding en afmelding voor deze nieuwsbrief (redactie Ger Tielen) graag melden aan:

nieuwsbrief@jumelage-debilt-coesfeld.nl

Zie ook hierna Terugblik Jumelage 2021 en 2022

Jumelage De Bilt Coesfeld

Terugblik 2021 en 2022

De Jumelagebesturen hebben in de coronatijd niet stilgezeten. In beide gemeenten werd er gewerkt aan consolidatie van bestaande uitwisselingen en ideeën voor een nieuwe opzet en invulling van de stedenband. Het was gegeven de beperkingen door corona, die forse vertraging in de ontwikkelingen bracht, toch een redelijk rijke periode zoals hieronder mag blijken. Opmerkelijk is vooral in beide gemeenten de ontwikkeling van een grotere afstand tussen de jumelage (als gemeentelijke activiteit) en het gemeentebestuur (voorheen het boegbeeld van de stedenband). Doordat het gemeentebestuur van De Bilt na het intrekken van de structurele subsidie voor de Stichting in 2019 zich ook terugtrok als voorzitter van het de Stichtingsraad, verzelfstandigde zich als het ware het jumelagebestuur van De Bilt. Dat gebeurde zonder dat daaraan overigens een raadsbesluit ten grondslag heeft gelegen. In Coesfeld voltrok zich een soortgelijk proces uitmondend in de oprichting in mei 2022 van een *Partnerschaft Coesfeld - De Bilt*, een vereniging die de doelen en taken van de oude gemeentelijke constellatie met nieuw elan ter hand heeft genomen. Met op de achtergrond wel een positieve betrokkenheid van beide burgemeesters en de gemeenteraden. Laten we hopen dat de nieuwe lente in de structuur ook een prachtige zomer in de betrekkingen gaat opleveren.

Vrijheidsdag Coesfeld 7 mei 2022

Een stralende zon en plechtig klokgebeier begeleidden de openingsceremonie van de Vrijheidsdag in het Slotpark van Coesfeld op zaterdag 7 mei 2022. Met een indrukwekkende rede vroeg Jacob Pekelder, hoogleraar aan het universitaire Centrum voor Nederland Studies in Münster, aandacht voor het belang van herdenking van ruim 75 Jaar Vrijheid tegen de achtergrond van de inval van Rusland in Oekraïne. Na twee jaren van coronastilte konden Coesfeld en De Bilt weer uiting geven aan de beginselen, die aan de stedenband tussen De Bilt en Coesfeld ten grondslag liggen: door cordiale ontmoeting en praktische samenwerking de herinnering aan de verschrikkingen van oorlog en de wens tot vrede in Europa levend houden. Burgemeester Diekmann van Coesfeld had het gemeentebestuur en de bevolking van De Bilt en Coesfeld van harte uitgenodigd voor deze viering, bijgewoond door ruim honderd Bilttenaren. En natuurlijk waren er sportieve uitwisselingen, optredens van rockbands, harmonieën (KBH) en koren op de Bühne en veel gezellig geklets in diverse talen bij de standjes, waaronder een "Biltse Tafel" met lokale producten van hier. Maar ook wandelgangengesprekken over hoe wij nieuwe inhoud en verdieping kunnen geven aan de stedenband. Als een opmaat naar volgende gezamenlijke vieringen van de vrede.

Feestelijke opening Jumelagetuin/Coesfeldtuin Jagtlust 3 juni 2022

Smeltwater uit de bergen, raak mij aan:
de sterren kenteren en de nieuwe maan
voorzegt de lente. Winterlang verstoken
van u, smeltwater aan de sneeuw ontloken,
wacht ik u, om in bloemen op te staan.
Ida Gerhardt 1970

Bij de opening van de nieuw aangelegde Jumelagetuin bij Jagtlust droeg Willem Hendrik Gispen het beroemde gedicht voor van Ida Gerhardt, de bekende dichtster en oud-lerares van de Werkplaats, dat de naoorlogse hunkering naar blijvende vrede en vriendschap uitdrukt. Gispen legde het schitterende beeld uit als hoop op een nieuw begin. Het tij keert en een nieuwe lente brengt nieuwe geluiden. De door de Biltse afdeling van Groei & Bloei bijzonder fraai aangelegde tuin met duurzame planten die de komende jaren nog aan schoonheid zal winnen, is een geschenk van de beide Jumelagebesturen aan de inwoners van De Bilt, met ondersteuning van zowel fondsen uit Coesfeld als de Stichting Mens en zijn Natuur. In de tuin staat een door Coesfeld geschonken stèle met een paneuropese vredesboodschap, nader verklaard en toegelicht door oud-burgemeester Öhmann van Coesfeld en in aanwezigheid van burgemeester Potter van De Bilt onthuld, die een dankwoord sprak. De grond is onder gemeentelijke voorwaarden door de Jumelage “geadopteerd” en het onderhoud is in beste handen bij Groei & Bloei. We mogen er nog lang van genieten.

Uitwisseling Scholen 2022

Sinds een jaar of dertig reist de hoogste klas van Patioschool De Kleine Prins in het voorjaar naar Coesfeld. Alleen corona bleek bij machte de populaire werkweek in 2020 en 2021 van de agenda te schrappen. Gelukkig

kon de werkweek in april 2022 weer doorgang vinden. Met hun maatjes van de Freiherr von Steinschule namen de Patio-leerlingen deel aan allerlei spelletjes, drama-oefeningen en culturele activiteiten, met veel onderling contact, waarbij ze hun aangeleerde Duitse woorden en zinnestjes goed konden gebruiken. Op 24 mei brachten de Duitse scholieren een tegenbezoek aan de Patioschool.

In 2021 hadden enkele andere scholen hun relatie met Coesfeldse scholen weer nieuw leven ingeblazen. Leerlingen van Het Biltse Nieuwe Lyceum en het Coesfeldse Heriburg Gymnasium namen op 7 en 8 april 2022 samen deel aan een Workshop over Vrijheid in Münster. Ze bezochten daar de Friedenssaal waar in 1648 de Vrede van Münster werd getekend, en togen voor een verder programma naar Coesfeld. Leerlingen van De Werkplaats gingen naar Coesfeld voor een uitwisseling met de Pius X school over natuurbescherming). Deze trend consolideerde zich in 2022. De Aeres Mavo heeft een match gemaakt met de Kreuzschule.

Overige Uitwisselingen

Vier fietsers uit Coesfeld, op weg naar Katwijk, hebben begin augustus een spontaan bezoek gebracht aan de open dag 30 juli van de Jumelagetuin. En zijn daar rondgeleid door Groei & Bloei. Het jaarlijkse golftoernooi vond op 28 augustus plaats op de golfbaan van De Bilt.

Op 10 september heeft een groep van 17 **Landwirte und Landfrauen** oftewel agrariërs een bezoek gebracht aan De Bilt. En wel aan het gemeentehuis, de jumelagetuin, bunkers en het RIVM en afsluitend aan de opening van monumentendag, waar voorzitter Romana Engeman van de Open Monumentendag de gasten heeft toegesproken. **Huize Gaudeamus** heeft op 12 november gastvrijheid en een vergaderplek geboden aan de beide Jumelagebesturen, met aansluitend een rondleiding door het fascinerende voormalige woonhuis en concertzaal van de bekende Duits-Nederlandse componist Julius Röntgen, verzorgd door bestuursvoorzitter Hans Zwarts van Gaudeamus. De leden van een nieuw opgerichte vereniging **Vrienden Van De Bilt** hebben op 5 november een uitgebreid kennismakingsbezoek gebracht aan Biltse locaties zoals de Kwinkelier, het Jits Bakker Beeldenpark, het Hoogkruis en de Jumelagetuin. Een interessante inleiding over de bouwplannen van De Bilt werd gegeven door voormalig gemeenteambtenaar Harry van Dijk. Aansluitend vond een rondleiding plaats door Huize Gaudeamus, die een diepe indruk achterliet bij het gezelschap.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX